ANUL III Mai — Iulie 1926 No. 5—7

MONITORUL
Uniunei Orașelor din România

Organ Oficial al Asociației Comunelor Urbane

Apare lunar sub conducerea Biuroului Central al Uniunei Orașelor

ABONAMENTUL Pe an: 240 Lei	REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA la Secretariatul General al Primăriei Capitalei, Palatul Șuțu Piața Brătianu București	ABONAMENTUL Pe an: 240 Lei

SUMARUL:

1. *Ing. C. Sfințescu.* — Proectarea spațiilor libere Piețele.

2. *Ing. T. Rădulescu.* — Asupra înproprietărirei funcționarilor din București pe cele 400 hectare destinate de Ministerul Domeniilor.

3. *Ing. C. Sfințescu.* — Recenzii.

4. Informațiuni.

~~D-sale~~

~~D-lui Primar al Orașului~~

Anon.

Academia Română

Calea Victoriei

Loco

BUCUREȘTI

TIPOGRAFIA ION C. VĂCĂRESCU, STR. UMBEI 4.

1926

www.dacoromanica.ro

PROECTAREA SPAŢIILOR LIBERE

PIEŢELE

de Profesor Inginer-şef Cincinat I. Sfinţescu

In cele ce vor urma ne vom ocupa în deosebi de partea pur proectivă a acestor elemente urbanistice, spaţiile libere, clasându-le după rolul special pe care urmează să-l îndeplinească, şi mărginindu-ne numai la considerațiuni tehnice.

Prin urmare ne vom ocupa de: a) centuri agricole; b) parcuri şi grădini publice; c) squaruri; d) terenuri de sporturi; e) amenajarea apelor superficiale; f) terenuri pentru expoziţii; g) cimitire; h) aeroporturi.

Apoi ne vom ocupa în special de pieţe pe categorii, după clasificarea următoare: 1) pieţe de circulaţie; f) pieţe de exploatare; k) pieţe arhitectonice.

a) *Centura agricolă,* Nu se recomandă ca oraşele să se întindă pe suprafeţe prea întinse, formându-se astfel o mare de case. Congresul de urbanistică ţinut la Amsterdam în 1924 a emis şi moţiunile următoare:

1) «Extensiunea nelimitată a marilor aglomeraţiuni nu este de dorit. Condiţiunile oferite actualmente de marile metropole constituiesc un avertisment pentru celelalte oraşe».

2) «Este de dorit ca aglomeraţiunile să fie înconjurate de centuri de verdeaţă destinate în mod permanent pentru agricultură, horticultură, etc. pentru a se întrerupe oceanul de case».

Ceeace ne interesează din puuct de vedere tecnic la aceste centuri agricole, sunt dimensiile şi modul de amenajare a lor. Dacă această centură ar fi să servească numai ca o izolare cu plantaţii, atunci lăţimea acestei centuri poate fi mai mică, variind între limite mai restrânse: 300- 800 m. Ceeace acum se caută însă, este ca acest teren să fie suficient de mare pentru ca sa servească şi la o cultură intensivă şi să servească deci la asigurarea şi uşurarea traiului, cu hrană, a populaţiei din oraş. Parte din această centură trebuie să fie acoperită şi cu pădure, iar parte să servească şi pentru închirieri în loturi mici la populaţia de lucrători a oraşului, unde, în timpul liber, şi ci să poată lucra în aer liber, ei cu familiile lor, spre a-şi scoate o parte măcar din hrama trebuincioasă. In acemenea cazuri centura agricolă trebuie să aibă o suprafaţă minimă proporţională cu populaţia oraşului; iar forma şi modul de repartiţie a acestei suprafeţe în jurul orasului depinde numai de condiţiile locale. De exemplu. pădurile existente în jurul oraşelor se recomandă să se achiziţioneze din timp de municipalităţi spre a se păstra, iar daca este nevoie chiar să se planteze altele noi. Suprafeţele întinse ocupate de ape şi teritorii largi în jurul lor, asemenea trebuie căutat ca să facă parte din centura agricolă, ca şi terenurile proprii pentru culturi de zarzavaturi flori, legume. In jurul Bucureştiului s'a făcut bine' că s'a dăruit de stat. Capitalei moşia Herăstrău şi s'a promulgat în 1912 şi o lege de expropriere specială spre a se asigura o centură spre nordul Capitalei, care va forma Parcul Naţional, în suprafaţă de peste 800 hectare. Nu este recomandabil ca întreaga această regiune să se planteze cu arbori. Este mai economic şi mai raţional a se păstra alte păduri existente, ca cea dinspre Otopeni, ş. a. şi a nu se lăsa să se taie. O centură agricolă vă trebui amenajată special aici. O greşeală s'a înfăptuit de stat, cu toată atragerea de atenţie ce i s'a făcut, că nu a rezervat pentru o centură

www.dacoromanica.ro

agricolă a oraşului, suprafeţe întinse din exproprierile agrare. Realizarea lor mai târziu va costa foarte mulţi bani, şi dacă acum nu se simte nevoie de ele, într'un viitor destul de apropiat se va simţi o mare nevoie. Cu toate că noua lege de organizare a Municipiului Bucureşti din 1926 încearcă vag să pună stavilă la clădirea de case în aceste regiuni, nu ştim dacă se va aplica în această privinţă această lege destul de încompletă.

In rezumat, centurile agricole nu trebuie să joace numai un rol hygenic ori estetic, dar mai ales funcţional, adică de circulaţie, recreaţie şi folosinţă a naturei. S'a făcut adeseori greşeli uitându-se că există o triplă acţiune funcţională, şi ca exemplu citäm Bruxelul, unde *Bois de la Cambre* amenajat dintr'o pădure naturală de stejari bătrâni de trei secole, cu vederi pitoreşti, a împiedicat desvoltarea cartierului spre nord din cauza neputinţei de a se tăia artere, populate cu clădiri, ca să nu se desfiinţeze o porţiune de pădure pe un parcurs de trei chilometri. Prin urmare din punctul de vedere al legăturilor oraşului cu satelitele sale trebuie avute în vedere şi aceste chestiuni la proectarea centurei de verdeaţă a metropolei.

b) *Parcurile sau grădinile publice* pot fi intra-urbane (de obicei numite grădini publice) şi extra urbane (parcurile mari). Cele intra-urbane se recomandă la noi să fie limitate de toate părţile cu strade, iar nu cu fundurile proprietăţilor particulare, pentru mai multă ordine şi curăţenie Numai în cartierele de lux şi la grădinile de dimensiuni prea mici se poate admite vecinătăţi şi cu proprietăţile particulare, în care caz spre grădină urmează a se clădi cu faţade ca şi la stradă. Ele trebuiesc aşezate la adăpost de circulaţia intensă având un rol higenic şi ornamental de îndeplinit. Pe arterele comerciale grădinile lungi chiar depreciază valoarea terenurilor vecine. Suprafeţele grădinilor intra-urbane pot varia de la 2—50 hectare şi pot avea orice formă. Fostele fortificaţii medievale din oraşele occidentale de cele mai multe ori au servit la admirbile asemenea grădini. Deseori râurile sau lacurile dintr'un oraş au procurat ocazia creerei de grădini foarte frumoase intra-urbane. Astfel chiar grădina Cişmegiu din Bucureşti, cu lacul Cişmegiu, a fost un braţ al Dâmboviţei, iar Parcul Carol cu lacul din interiorul lui s'au dezvoltat pe terenuri de emergenţă a infiltraţiunilor. Grădinile din lungul Isarului din *München* sunt cât se poate de bine aşezate. Uneori parcurile intra-urbane cuprind şi grădini zologice sau stadium-uri. Grădinile zoologice fiind şi întreprinderi cari necesită cheltueli mari, se caută a se aşeza mai în oraş, deşi produc prin această uneori inconveniente însemnate. Astfel este grădină zoologică din *Charlottenburg* aşezată la marginea parcului Tiergarten. Grădina zoologică din *Marsilia* aşezată în oraş la Longchamps, şi cea din *Paris* la Jardin des Plantes. Grădinele zoologică dacă nu sunt bine înzestrate şi întreţinute, mai bine să lipsească. Numai oraşele mari şi cu resurse pot să-şi permită înfiinţarea de grădini zoologice.

In Bucureşti s'a încercat creiarea unei grădini zoologice în Parcul Carol, unde însă nu a reuşit Grădina Botanică din Bucureşti este foarte reuşită ca paysagiu, dar insuficient vizitată şi întreţinută.

Stadiumurile sunt terenuri pentru sporturi şi de ele ne vom ocupa la locul potrivit.

Parcurile *extra-urbane* s'au dezvoltat pe o scare foarte întinsă mai ales în Statele Unite, unde mijloacele de transport sunt perfecţionate. Acolo s'au creiat chiar sistem de parcuri. Aceste parextra-urbane fac parte din centura agricolă, şi anume, alegând terenurile deja împădurite sau mai puţin apte pentru agricultură. Dispozilia lor este aşa că să nu ceară aproape de loc cheltueli de întreţinere, de cât cel mult cu arterele mari de circulaţie ce le străbat. Asemenea parcuri trebuie să conţină foarte puţine clădiri, mai mult adăposturi sau colibe cu destinaţii speciale precum: debarcadere, restaurante, buvette, etc. In genere aceste parcuri urmăresc malurile apelor curgătoare sau ale lacurilor ori mărilor, iar terenurile se cumpără de oraşe din timp, fiind-că odată divizate terenurile prea mult în mâinile particularilor, va fi mult mai greu a se achiziţiona.

c) *Scuarurile* sunt cu atât mai necesare cu cât oraşul are o densitate mai mare de locuitori, şi trebuiesc repartizate cât mai uniform pe suprafaţa oraşului. Se recomandă ca la fiecare 20 hectare de teren clădit să fie cel puţin un squar, care să servească ca teren pentru jocurile copiilor. Aceste scuaruri au suprafeţe de 2000—20.000 m. p. şi

www.dacoromanica.ro

au forma de patrulater mai mult sau mai puţin regulat. Terenurile pentru jocurile băeţilor trebuie să fie de două ori mai mari de cât acelea pentru joçurile fetelor. Asemenea squaruri se reconandă a fi plantate şi cu pomi pentru umbră. Scuarurile cer o întreţinere ireproşabilă. Când asemenea scuaruri servesc ca pieţe arhitectonice, iar nu ca teren pentru jocuri de copii, se recomandă să nu fie acoperite cu pomi, ci numai cu peluze şi flori, care să lase liberă vederea faţadelor clădirilor înconjurătoare. Circulaţia vehiculelor se lasă pe marginea scuarului, iar nu prin mijloc, tăind spaţiul liber. In Anglia sunt cele mai multe scuaruri.

Scuarul Sărindar din Bucureşti are un rol mai mult arhitectonic. Scuarul Ateneului are tot un rol arhitectonic şi deci trebuie tratat din acest punct de vedere; grilajul lateral al lui este însă prea înalt. Scuarul Cazzavillan este rău întreţinut, de altfel ca şi cele mai multe scuaruri din Bucureşti, care actualmente prea puţine ca număr, în viitor vor trebui înmulţite, fiind-că tendenţa actuală este să se construiască des şi înalt, şi deci spaţiile libere vor trebui să fie publice. Apoi nevoia pentru staţiuni de trăsuri şi de terenuri pentru jocurile copiilor, pentru diverse mici instalaţii publice, vor face scuarurile şi în Bucureşti să fie imperios cerute.

Este bine deci ca din timp să se cumpere terenurile virane corespunzatoare acestui scop, dar şi terenurile acoperite cu locuinţe insalubre, care dărâmânau-se vor da bune rezultate, ca hygenă, estetică şi din punct de vedere social.

Pe B-dul Elisabeta, grădina Hotelului Bulevard şi fundul legaţiunei ruse, se pot transforma într'un squar unde să staţioneze vehiculele (automobile şi trăsuri) cari acum ocupă strada făcând insuficient acest bulevard de pe acum pentru circulaţie. Acest squar s'ar complecta estetic şi practic cu squarul Cercului Militar (Sărindar). Dacă s'ar face acum, s'au profita de terenul liber, care probabil se va construi în curând cu clădiri înalte.

d) *Terenurile pentru jocuri şi sporturi.* Vom destinge terenuri pentru jocuri de copii şi cele pentru sporturi. Primile terenuri trebuiesc să fie situate cât mai apropiate de locuinţe şi ferite de circulaţie. Terenurile pentru sporturi sunt de obicei amenajate în parcuri şi grădini publice, deci pe spaţii libere mari.

Terenurile pentru jocurile copiilor şi chiar pentru tennis, pot fi scuarurile, dar este de preferit sistemul modern din oraşele-grădini engleze, când asemenea spaţii au circa 4000 m. p. şi sunt amenajate în interiorul blocurilor de construcţiuni.

Copii mici de şcoală trebuie să aibă pentru jocuri cel puţin 6000 — 7000 m. p. de teren, iar cei mai mari cel puţin 8000 m. p. suficienţi pentru 600 — 800 copii; deci cam 10 m. p. pentru copii de şcoală. In unele oraşe din Statele Unite curţile şcolilor au suprafeţe de 6—8 hectare, pe care se amenajază locuri de sporturi, plantaţiuni cât mai agreabile, şi chiar băi în aer liber.

Când voim să amenajem un spaţiu pentru tennis trebuie să căutăm un teren cât mai orizontal cu configuraţii regulate lat de 16 — 21 m. şi lung de 34 — 44 m. Terenul pentru jocul de croquet cere o suprafaţă de 14 m. lat şi 20 m. lung.

Pentru sporturi terenurile vor fi mai vaste. Astfel pentru foot-ball-rugby va fi de 66 — 70 m. lat şi 125 — 130 m. lung., uşor înclinat (1:100) şi gazonat; ţinând seama şi de spaţiul necesar împrejur pentru spectatori, se ajunge la o suprafaţă necesară de circa 2 hectare.

Câmpurile (pistele) pentru alergări cu piciorul trebuie să aibă o lungime de 400 m., pentru ca să permită spectatorilor urmărirea alergărilor. De obicei pista înconjură terenul pentru foot-ball.

Pentru recordurile olimpice sunt necesare distanţele: 45 m. la aruncarea cu discul; 15,50 m. la aruncarea cu greutatea, 54 75 m. la aruncarea cu ciocanul.

La terenurile pentru sporturi şi educaţie fizică mai trebuiesc prevăzute locuri pentru pavilioane cu duşuri, săli de adăpost, bazine de înnot, etc. Este remarcabil proectul de amenajare a terenului pentru Institul român de educaţie fizică din Bucureşti, Strada Izvor, eare va cuprinde tot felul de sporturi.

In parcurile mari se prevăd terenuri pentru tot felul de sporturi la un loc, precum tennis, foot-ball, golf, polo, (golf călare), ş. a. Astfel în Parcul Naţional din Bucureşti s'au amenajat prin Federaţia Societăţilor de sport, terenuri pentru rugby, foot-ball, etc., şi sunt în curs şi alte amenajeri, chiar canotaj, pe lacul Herestrău.

www.dacoromanica.ro

Tot ca terenuri pentru sporturi, deşi în măsură mai mică, putem considera şi hyppodromurile, cari cer însă suprafeţe mult mai importante. Pista principală a unui hyppodrom are lungimi de 3000—4000 m. iar suprafaţa de circa 50 hectare. De aceia hypodromurile se recomandă a se aşeza în în regiunea centurei agricole, sau lângă marile parcuri. Hypodromurile din Bucureşti (Băneasa şi Floreasca) cad în regiunea Parcului Naţional. Tot în Bucuresti se aranjase un hypodrom pentru curse de trap şi mai în interiorul oraşului, profitându-se de groapa Cornească, destul de mare, şi care nu s'ar fi putut întrebuinţa pentru clădit. Se caută acum a se da altă destinaţie acestui teren.

Amenajarea apelor superficiale, înţelegem utilizarea lor ca spaţii libere şi în deosebi a malurilor lor. Şi acestea pot fi utilizate nu numai pentru scopuri comerciale, dar şi pentru sporturi canotaj, înnot, băi publice. Malurile şi terenurile imediat vecine se recomandă a fi întrebuinţate ca parcuri şi terenuri de sport sau recreaţii .In Temişoara s'a aplicat acest principiu. Când apa este curgătoare şi prezintă taluze, ca la Bucureşti, trebuie să se întreţină în condiţii cât mai bune iar nu cum se procedează în Capitală.

Lacurile din jurul Berlinului sunt foarte bine întrebuinţate pentru sporturi şi desvoltarea parcurilor. Am arătat în alt loc, că oraşul Chicago a a creiat parcurile lagunare prin umplerea unei margini de lac.

Lacurile din nordul Bucureştiului pot deveni singurile şi adevăratele regiuni de sport şi recreaţie din jurul imediat al Capitalei. In deosebi lacul Tei este avantajat şi de pitoresc, dar este cu totul neglijat.

f) *Terenurile pentru expoziţii* sunt considerate tot ca spaţii libere, însă vaste, aşezate la marginea parcurilor; să nu fie prea departe de centru, să aibă accese plăcute şi legături cu diversele mijloace de trasport din oraş. Terenul să fie legat cu linii de garaj pentru a se aduce pe cale ferată, şi dacă se poate chiar pe apă, obiectele de expus. Imprejurimile terenului de expoziţie să fie cât mai îngrijite şi estetice, căci cu ele se ridică sau se coboară nivelul reuşitei expoziţiilor. Evident că asemenea terenuri de expoziţii, cari trebuie să fie proprietatea Comunei, nu se prevăd în toate oraşele ci uumai în cele importante, sau în cele ce au un rol special în producţiune. Totuşi, mai ales la noi în ţară, unde este tradiţia şi încă se simte nevoia bâlciurilor, este de recomandat ca să se amenajeze în toate oraşele terenuri pentru expoziţii, dar care terenuri să poată fi uşor utilizate pentru mai multe scopuri.

In Paris, terenul denumit Champ de Mars este foarte propriu pentru expoziţii împreună cu esplanada palatului Trocadero. In urma s'a găsit acum a fi şi mai potrivit acestui scop terenul din jurul podului Alexandru III cu esplanada Invalizilor, cum s'a făcut cu ocazia expoziţiei de arte decorative din 1925, din cauza situaţiei centrale şi existenţei marei clădiri numită Grand Palais, adaptabilă la tot genul de expoziţii. Calea ferată şi Sena deservesc foarte bine terenul.

Suprafeţele necesare pentru expoziţii cresc neîncetat. Astfel la expoziţia din Paris din 1855 s'au ocupat 10 h. a.; iar în 1925 o suprafaţă de circa 40 h. a. Expoziţia din München din 1925 pentru mijloace de transport, a ocupat 30 h. a. iar cea din 1912 dela Düsseldorf a oraşelor, a ocupat cam 7 h. a.; cea de hygenă din 1911 de la Dresda o suprafaţă triplă. In fine, expoziţia internaţională de la Chicago din 1893, a ocupat 289 h. a.

Parcul Carol din Bucureşti a fost executat pentru expoziţia naţională din 1906, care a ocupat circa 34 h. a. Târgul Moşilor din Bucureşti cari ar fi de adaptat pentru mici expoziţii permanente ocupă circa 15 h. a. dar nu este apt, din cauză că este traversat de artere importante de circulaţie si e lăsat de pretutindeni liberul acces, ceeace nu este recomandabil nici pentru expoziţiile provizorii, nici pentru cele permanente

Expoziţia din Chişinău din 1925 a ocupat circa 4 hectare, însă nu a fost aranjată pe un teren special, ci improvizată pe două mici grădini publice.

g) *Cimitirele.* Legile sanitare române cer ca cimitirile să fie stabilite afară din zona oraşului şi la o distanţă de cel puţin 1 km. iar cele existente în interiorul aglomeraţiunei să fie desfiinţate. Cu toate acestea legea nu se respectă, fiindcă în multe oraşe există încă cimitire în interiorul lor.

Cimitirile cer suprafeţe importante şi bune căi de acces cu mijloace suficiente pentru transport

www.dacoromanica.ro

Terenul ales trebuie să fie cu o umezeală potrivită, iar stratul în care se face îngroparea să fie deasupra nivelului apelor subterane şi să aibă un oarecare grad de permeabilitate spre a nu păstra apele în stratul în care se fac îngropările. Cu acest mod se asigură o mai lesnicioasă mineralizare a cadavrelor.

Este recomandabil ca aceste cimitire să fie izolate prin parcuri de regiunile clădite. Terenul se amenajază cu toate instalaţiile necesare de apă, canal, pavagii, clădiri anexee, etc. divizându-se prin alei si strade fie în loturi geometrice regulate fie variate, ultimul fel fiind de recomandat, mai ales când cimitirul joacă şi rolul de parc în regiunea cu arbori bătrâni ca în ţările anglo-saxone. Cimitirele franceze, italiene şi cele româneşti au distribuţii regulate. Pe când cele din Paris sunt foarte înghesuite, iar plantaţiile arborescente aproape lipsesc cele româneşti sunt mai bogate în plantaţii, de ex. Cimitirul Şerban Vodă din Bucureşti. Cimitirul din Milan este alcătuit foarte vast şi artistic, deşi are configuraţii regulate.

Suprafaţa cimitirului se calculează pe baza că pentru un mormânt se cere numai 6 m. p. inclusiv aleele şi plantaţile şi cercetând mortalitatea medie a oraşului şi admiţând o durată de 30 ani până să fie complectat. In oraşele mari, terenurile pentru cimitire sunt din ce în ce mai scumpe şi de aceia se introduc din ce în ce mai mult crematoriile umane. Chiar în Bucureşti este în curs de construcţiune un crematoriu uman în urma iniţiativei societăţei «CENUŞA» în apropierea cimitirului Şerban Vodă lângă ospiciul Zerlendi (accesul prin Calea Şerban Vodă).

h) *Aeroporturile* devin din ce în ce mai necesare în centrele mari. La congresul din New-York din 1925 pentru amenajarea oraşelor, s'a discutat în mod special această chestiune. Astfel în ce priveşte suprafaţa terenului destinat aeroportului se prescrie că terenul să aibă pentru aterizarea unui avion în toate direcţiunile cam 800 m. lungime pentru o lesnicioasă aterisare sau înălţare pentru tipurile actuale de avioane. Această dimensie minimală să existe măcar în direcţia vânturilor predominate în regiune. Experţii cer daci cam 12 hestare ca suprafaţă minimă pentru un aeroport. In jurul câmpului de aterisare, o clădire de 30 m. înălţime face aeroportul inutilizabil, Forma pătrată sau dreptunghiulară a terenului este cea mai propie. Terenul trebuie să fie tare şi neted la orice condiţie atmosferică şi dacă se poate acoperit cu gazon, căci praful împiedică funcţionarea motorului. Şanţurile pot cauza daune mari. Vecinătăţile să nu fie nici cu clădiri, nici cu fire telefonice sau telegrafice (care trebuie să se aşeze susteran), iar arborii să se taie.

Pe teren se vor marca cu cercuri mari albe din bande groase de 1.30 m. şi cu diametre de circa 30 m. punctele de aterisare, precum şi demarcaţiuni cu privire la direcţia de aterisare sau urcare. Apoi indicatoare de vânt şi alte accesorii, hangare, ateliere, locuinţe etc. se mai aranjează la aeroport, care se recomandă a fi municipal.

Bucureştiul are un aeroport (care nu e municipal) civil şi altul militar. Cel civil este situat pe soseaua Bucureşti-Băneasa-Ploeşti, bine pavată aşa că nu produce praf, iar accesul este foarte bun. Terenul este orizontal şi îndeplineşte toate condiţiunile. Până asum s'au executat lucrările strict necesare aeroportutui.

1) *Clasificarea pieţelor.* Se poate face o clasificare a pieţelor şi numai din punct de vedere estetic adică, din punctul de vedere al formei lor. Vom face aci însă o lasificare din punctul de al utilizărei pieţelor, şi deosebim: 1) pieţe de circulaţie; j) pieţe de exploatare; k) pieţe arhitectonice.

Cu pieţele de circulaţie ne-am ocupat şi cu ocazia studiului chestiuuei încrucişerilor străzilor şi de aceia ne oprim foarte puţin asupra lor. Intâlnim pieţele de circulaţie în jurul clădirilor destinate unui mare aflux de persoane. In oraşele mari, pieţele de circulaţie nu au o circulaţie mare numai la suprafaţă, ci şi mai ales subterană. Astfel citäm *Piaţa Operei din Paris,* sau *Piaţa Gării Centrale din New York* cu 6 căi multiple suprapuse. In Bucureşti nu găsim încă un exemplu nemecit de piaţa de circulaţie. Ar putea deveni Piaţa Romei (unde se află Lupoaica). Pieţele de exploatare sunt: târgurile deschise sau oboarele (ex. Câmpul Moşilor la Bucureşti); pieţeţe pentru carne, legume sau flori (halele centrale, Bibescu Vodă la Bucureşti); pieţele de arme sau senioriale din evul mediu (în Franţa şi Italia). Uneori mai multe scopuri erau îndeplinite cu aceiaş piaţă, de obicei aşezată în faţa sau în jurul Primăriei. Multe

www.dacoromanica.ro

pieţe mici de exploatare se repartizează pe suprafaţa oraşului pentru târguri provizorii în anumite epoci ale anului (cum sunt la Paris), sau pentru alimentaţia populaţiei în Bucureşti, dăm exemplu piaţa Filantropiei, Piaţa Amza, Piaţa Dr. Botescu s. a.). Asemenea pieţe nu trebuie să fie traversate de artere de circulaţie, ci numai tangenţiale lor Amenajarea lor este deosebită de aceia a pieţelor de circulaţie şi anume după scopul ce se urmăreşte. Mai toate oraşele României au una sau mai multe pieţe de exploatare.

Pieţele arhitectonice, indiferent de forma şi cadrul lor, pot fi pieţe amenajate spre a pune în valoarea estetică una sau mai multe clădiri g upate şi de o valoare arhitecturală, sau destinate a primi un monument. Ele sunt de cele mai multe ori ornamentate cu partere de flori sau decoraţie arborescentă. Asemenea pieţe iau deseori forma de scuaruri liniştite, cum găsim multe la Londra, Paris, etc. In Bucureşti citäm Piaţa Episcopiei (Ateneului), Piaţa Sărindar (Cercul Militar), Piaţa Regele Carol (Palatul Regal) s. a.

La pieţele arhitectonice căutăm în deosebi valoarea estetică a pieţei şi de aceia ne vom îngriji la ele să îndeplinim relaţiunile arătate când ne-am ocupat de estetica pieţelor.

Vom da mai jos după Stübben, dimensiunile unora din pieţele mai cunoscute din oraşele europene, la care adăogăm şi unele din Bucureşti:

Piaţa Primăriei din Viena are 200 × 400 m. deci 80.000 m. p.

„ Concordiei din Paris are 220 × 360 m. deci 79.000 m. p.

„ Etoile din Paris are un diametru de 275 m. 59.000 m. p.

„ Sf. Petru din Roma are 240 × 340 m. deci 57.000 m. p.

„ Victor Emanuel din Roma are 165 × 315 m. deci 52 000 m. p.

Trafalguar Square din Londra are 145 × 155 m. deci 22000. m. p.

Piazza del Popolo din Roma are 150 × 180 m. deci 20.000 m. p.

Piazza San Marco din Veneţia are $\frac{58+90}{2} \times 175$ deci 13.000 m. p.

Piaţa Stanislau din Nancy are 100 × 120 m. deci 12.000 m p.

Piaţa Victoriei din Bucureşti are un diametru de circa 130 m. deci 14 000 m. p.

Piaţa Regele Carol din faţa Palatului Regal din Bucureşti, o suprafaţă de circa 4000 m. p.

www.dacoromanica.ro

Asupra împroprietărirei funcţionarilor din Bucureşti pe cele 400 hectare destinate de Ministerul Domeniilor

de Inginer T. Rădulescu

Ministerul de Domenii a destinat câteva terenuri din jurul capitalei în suprafaţă de circa 400 hectare, pentru împroprietărirea funcţionarilor diferitelor ministere din Bucureşti.

Ele sunt repartizate pe ministere şi urmează să se împartă în parcele de 200 până la 500 m. p. cu obligaţia pentru împroprietăriţi de a construi case într'un anumit termen şi de a contribui la lucrările edilitare. Planurile de parcelare au fost întocmite de Casa Centrală a Împroprietăririlor şi rămâne numai să se facă repartiţia loturilor şi formalităţile de împroprietărire, ca să poată începe construcţiile.

Terenurile acestea erau cerute cu insistenţă de ţărani şi Ministerul a trebuit să depună multă muncă, pentru a satisface toate interesele şi de a rezerva totuşi teren şi pentru demobilizaţii şi funcţionarii din Bucureşti, în credinţa că prin împroprietărire li se dă o recompensă meritată şi se ajută la rezolvarea crizei de locuinţe.

Vom încerca să arătăm că această împroprietărire în masă, cu toate bunele intenţiuni de la care porneşte, nu poate aduce, în situaţia noastră financiară de astăzi, o ameliorare şi că, în majoritatea cazurilor, nu foloseste nici împroprietăriţilor şi nici statului, cu atât mai puţin comunei Bucureşti.

In adevăr, regulamentul legei de împroprietăriri la oraşe obligă pe împroprietăriţi să contribue cu jumătate la lucrările edilitare înainte de a construi casele, pe de altă parte îi mai obligă ca în timp de opt ani să construiască, sub sancţiunea de a li se lua parcelele atribuite.

Costul lucrărilor edilitare indispensabile, adică alimentarea cu apă, canalizarea şi pavarea străzilor, va fi pentru aceste 400 hectare, cel puţin 400 milioane (socotind câte 100 lei de m. p., ceea ce e destul de redus). Ele vor costa probabil mai mult, dacă avem în vedere că, la unele terenuri, alimentarea cu apă nu se poate face din conducta oraşului şi nici apele de scurgere nu se pot vărsa în râurile existente, fără o prealabilă curăţire.

Aceste 400 milioane lei, pentru lucrările edilitare, repartizate la cele circa 7000 parcele, ce se pot obţine din toate terenurile, dau o cotă de circa 58.000 lei de fiecare parcelă. (Scăzând din cele 400 hectare pentru străzi şi terenuri publice 30%, rămân 280 hectare, din care se pot obţine 7000 loturi cu suprafaţa medie de 400 m. p.).

S'a emis părerea că, pentru construirea de locuinţe, nu e nevoe să se facă lucrările edilitare şi s'a adus în sprijinul acestei păreri, faptul că avem în ţară foarte multe sate, care nu au lucrări edilitare şi care sunt totuşi frumoase şi higienice.

Părerea aceasta este eronată.

In primul rând, o aglomerare de locuinţe pe parcele de 200 — 500 m. p. este cu totul altceva decât un sat. Locurile de casă la ţară sunt cu mult mai mari, şi casele mult mai rare, iar sate frumoase sunt numai acelea care au locuitori bogaţi, sau sunt situate în poziţii pitoreşti.

Expidemiile ce s'ar putea ivi în sat, nu se pot

www.dacoromanica.ro

răspândi aşa uşor ca într'un cartier de locuinţe, unde densitatea populaţiei este mult mai mare; de aceia alimentarea cu apă şi canalele de scurgere nu au aceiaşi importanţă pentru sat. Ţăranii îşi fac singuri drumurile din sat, cu carele şi vitele lor, cărând pietris şi făcând şanţuri. Ei singuri îşi aduc apa, cărând-o cu butoaele sau cu cofele dela fântâni făcute deasemenea de ei singuri.

In cartierele de care ne ocupăm vor fi cu totul alte condiţii. Populaţia va fi în majoritate funcţionari cu ocupaţia în Bucureşti, adică la circa 7—8 km. Străzile din cartier nu le pot face funcţionarii cu mâna lor, ci vor trebui să le plătească şi nu pot fi lăsate nici în starea în care sunt drumurile dela ţară, ci vor trebui să fie pavate şi, pe cât posibil, fără noroae.

Conducta de apă şi canalul de scurgere sunt de asemenea indispensabile, atât pentru că funcţionarul nu-şi va trimite soţia la fântână să care apă, cât mai ales din motive de higienă. Locuinţele sunt îngrămădite pe parcele relativ mici şi vecinii locuesc mult mai aproape unii de alţii decât la ţară.

O astfel ee aşezare de locuinţe orăşeneşti, fără lucrări edilitare nu va fi niciodată un sat frumos, ci o mahala infectă ca multe altele, plină de noroi sau de praf, de muşte, de gunoae şi de tuberculoză.

Criza de locuinţe din Bucureşti nu se ameliorează prin creiarea de noi mahalale insalubre.

De aceia conchidem, că, pentru realizarea celor propuse cu împroprietărirea funcţionarilor şi pentru a se putea utiliza terenurile cedate, va trebui să se găsească cele 400 milioane necesare lucrărilor edilitare indispensabile.

Cine va avansa această sumă?

Comuna Bucureşti are de executat în zona orăşului lucrări edilitare mult mai urgente şi nu are fonduri nici pentru asanarea mahalalelor existente; ea nu are acum posibilitatea de a avansa vre-o sumă.

Improprietăriţii în mare parte sunt oameni cu mijloace materiale reduse şi ei nu vor putea vărsa la început cota necesară pertru lucrările edilitare (58.000 lei în medie de parcelă) decât în foarte puţine cazuri, în orice caz insuficiente pentru a se putea realiza ceva. Rămâne deci ca statul să dea fondurile.

La o astfel de împroprietărire în massă nu se vor putea face lucrările edilitare decât dacă statul va pune la dispoziţie suma necesară, fie prin fonduri date de fiecare Minister în parte, fie din fonduri de ale instituţiilor publice (cum sunt de exemplu Cassa de Depuneri, Banca Naţională, împrumuturi garantate de stat etc).

Chestiunea dacă statul va avansa suma aceasta sub formă de împrumut, cu o dobândă (redusă bine înţeles), sau dacă o va dona, este secundară, căci în situaţia de astăzi, greutatea constă în găsirea capitalului disponibil, care va trebui avansat în întregime în câţiva ani. Ori va da bani cu mprumut, ori îi va dona, dificultatea pentru stat este aproape aceiaşi,

Iată deci că împroprietărirea nu poate fi de nici un folos şi că terenurile nu pot servi la nimic, dacă statul nu dă şi suma de aproape o jumătate miliard, pentru lucrările edilitare.

In cazul când s'ar găsi fondurile acestea (ceeace nu e imposibil, căci suma se poate repartiza pe câţi-va ani şi mai fiecare minister are oarecari posibilităţi de a-şi ajuta funcţionarii) chestiunea tot nu ar fi terminată pentru stat.

Cele 7000 case nu se vor putea construi, fără ca statul şi instituţiile publice să plaseze în aceste construcţii, sub formă de împrumut, sume considerabile. Funcţionarii vor avea nevoe de credite de cel puţin jumătate din valoarea construcţiilor, adică de cel puţin două miliarde, care, împreună cu cele 400 milioane pentru lucrările edilitare, fac circa $2^1/_2$ miliarde.

Poate statul învesti din fondurile publice două miliarde şi jumătate pentru a da posibilitate la 7000 de împroprietăriţi din Bucureşti sa-şi facă case proprii?

Dar chiar dacă prin imposibil s'ar găsi această sumă, sacrificiul enorm pe care l-ar face statul nu iar aduce nici lui şi nici împroprietăriţilor avantaj în raport cu sforţările făcute.

După ce statul a avansat $2^1/_2$ miliarde în construcţii pentru funcţionari, peste un număr de ani, când va avea alţi funcţionari decât cei de astăzi el se va găsi în faţa aceleiaşi probleme, a lipsei de locuinţe pentru funcţionari şi va trebui să găsească din nou alte fonduri.

Pe de altă parte, împroprietăriţii, cărora se cată a le veni în ajutor, vor fi deasemenea nemulţu-

www.dacoromanica.ro

miţi, căci vor trebui să plătească anuităţi de 30 —40.000 lei pe an, pentru case cu trei odăi, la şapte kilometri departe de Bucureşti. (400.000 lei cu 6% dobândă, plus amortişmente, impozite, asigurări, fac o anuitate de circa 30.000 lei).

Improprietărirea ţăranilor se poate concepe şi fără acordare de ajutoare băneşti, căci ţăranul se poate folosi imediat şi pe deplin de terenul ce i s'a încredinţat; înproprieţărirea la oraşe însă, fără ca în acelaşi timp să se asigure şi fondurile necesare construcţiilor, este o măsură, care —natural— porneşte din cele mai bune intenţiuni, dar care nu poate folosi nici statului şi nici împroprietăriţilor lipsiţi de mijloace.

Aceasta fiind situaţia, credem că aplicarea împroprietărirei deja hotărâte, să se facă după următoarele norme:

Cum suprafaţa de 400 hectare teren întrece posibilitatea de construcţie în primii ani, credem că e necesar ca nu toate terenurile date diferitelor ministere să se parceleze dela început, ci să se destine numai unul sau două din ele, pe care să se facă împroprietărirea *celor cu mijloace proprii,* dela toate ministerele: va trebui deci ca repartizarea pe ministere să se anuleze şi ca toate terenurile să fie sub administraţia unei singure instituţii, care în cazul acesta ar fi Primăria Capitalei. Şi e necesar ca Primăria să facă parcelările, pentru a le pune în concordanţă cu liniile generale de amenajare şi desvoltare viitoare a capitalei şi ţinând seama şi de posibilităţile de alimentare cu apă şi de canalizare nu numai pentru aceste terenuri, ci pentru întreg ansamblul bucureştean.

Atribuirea loturilor s'ar face de o comisiune compusă din reprezentanţii tuturor ministerelor.

Primăria ar executa lucrările edilitare după încasarea efectivă a costului lor dela împroprietăriţi, iar aceştia ar fi obligaţi să construiască în termenul legal îi în conformitate cu regulamentul de construcţii ce se va elabora. Nu se va proceda la parcelări în alte terenuri, decât după ce se vor executa lucrările edilitare în terenurile începute.

Terenurile, carè după un anumit termen, vor rămânea ne parcelate, să intre definitiv în proprietatea comunei pentru creiarea de plantaţii sau pentru alte scopuri de interes general.

Această zonă de plantaţii în împrejurimile capitalei, este un vechi deziderat, care nu s'a putut înfăptui până astăzi; dacă însă se perde acum momentul, când Ministerul de Domenii a salvat dela împroprietărire 400 hectare şi le dă Bucureştenilor, nu se poate prevedea dacă oraşul va mai putea vreodată să creeze împrejurimi demne de o mare capitală şi imperios cerute de cele mai elementare principii de higienă.

Terenurile rămase neparcelate ar forma numai începutul acestei plantaţii, care cu timpul va trebui să ia o mare extindere, paralel cu creşterea populaţiei şi îndesirea construcţiilor.

Iar pentru funcţionarii, care nu-şi pot clădi case fără ajutorul statului, propunem o soluţie care ţine seamă de interesul general în mai mare măsură de cât acordarea de împrumuturi pentru construcţii.

In dorinţa de a ajuta pe funcţionari, unele ministere au destinat fonduri, deocamdată destul de reduse, pentru a finanţa construcţiile de case ale funcţionarilor. Propunem ca fondurile acestea, care vor trebui mărite din an în an, să nu mai fie fărămiţate şi mai ales să nu se distribue ca împrumuturi pentru construcţii, ci ca însăşi ministerele să le utilizeze, construind singure case pe care să le dea funcţionarilor ca locuinţe de serviciu, atâta timp cât sunt în slujba statului sau pensionari.

Unele ministere şi instituţii publice au şi început să construiască astfel de locuinţe şi este atât în interesul statului cât şi al funcţionarilor ca începutul să se generalizeze şi ca statul să dea pentru construcţii toate sumele cu care ar putea veni în ajutorul funcţionarilor.

In rezumat, propunem deci, ca toate terenurile destinate de Ministerul de Domenii pentru împroprietărirea funcţionarilor în Bucureşti să treacă în proprietatea Comunei, care să atribue apoi loturile după avizul unei comisiuni compuse din delegaţii tuturor ministerelor.

Improprietăriţii să fie obligaţi a avansa într'un anumit timp (doi ani) costul lucrărilor edilitare, care să se execute apoi de Primărie pe măsura încasărilor. Terenurile să fie parcelate succesiv şi numai după ce se vor fi executat toate lucrările edilitare pe un teren, să se treacă la parcelarea altui teren, urmărindu-se prin aceasta că, dacă vor rămânea terenuri neparcelate, ele să fie plantate şi folosite de public ca locuri de recreaţie şi plimbare, formând primul nucleu pentru zona de plantaţii din jurul capitalei.

www.dacoromanica.ro

Eventualele fonduri de care ar dispune ministerele şi care ar trebui să se mărească în fiecare an, să servească în primul rând la construcţia pentru stat de locuinţe de serviciu, care să se dea funcţionarilor contra unei chirii proporţionale cu salariul.

Octombrie 1925. **Ing. T. Rădulescu**

NOTA.— Fără a fi de acord cu toate propunerile autoru lui, suntem însă de părere ca toată suprafaţa de 400 hectare să rămână proprietatea Municipiului Bucureşti pentru plantaţiuni; în schimb, pentru improprietăriri sa se gasească modalitatea să se clădească pentru funcţionari, pe vastele terenuri ale Societăţei Comunale pentru Locuinţe Eftine, locuinţe în adevăr ieftine pentru funcţionari, şi cari, fiind în interiorul oraşului vor fi din toate punctele de vedere mai avantajoase şi pentru improprietărit, şi pentru comună, şi pentru stat.

Profesor C. Sfinţescu

www.dacoromanica.ro

RECENZII

I. *The buletin of the Internaţional Federation for Town & Country Planning & Garden Cities,* No. 11 pe Mai 1926 are următorul conţinut:

1. *Diverse comunicări* ale federaţiei, precum: asupra congresului din Viena de la 14 — 19 Septemvrie 1926; progresele regiunei Ruhr rezultate din darea de seamă pe 1925 a federaţiunei pentru realizarea planului urbanistic regional al Ruhrului; notiţă asupra celui de al 18-lea congres naţional de urbanism din Statele Unite ţinut la începutul lunei Aprilie la St. Petersburg din Florida; legea pentru sistematizarea regiunei Niagara de 1556 mile pătrate cu 830.000 locuitori; capitalurile pentru locuinţe din Victoria (Australia), care au dat naştere în 1925 la 4796 locuinţe; noile lucrări de amenajarea portului New-York; personalia. relaţiune de înfiinţarea unei catedre de urbanism la Universitatea din Kyoto ocupată acum de D-l *Takey* din Comisiunea pentr sistematizarea oraşului Hiroshima.

2. *Planul regional al Mancesterului* pentru o suprafaţă de 2641 Kmp. şi o populaţie de 3 milioane locuitori, cade în atribuţiile unei comisiuni, finanţată de toate autorităţile locale asociate, subsidii care se urcă la 0,1 dintr'un penny pe lira valoare venală a suprafaţei, care valoare se urcă anual la 19 milioane lire pentru cele 96 de autorităţi asociate din 104.

3. *Urbanismul în Milan,* raport al D-lui Profesor Ing. Cesare Chiodi arată că prin decretul din Septemvrie 1923 s'au înglobat 11 comune vecine Milanului cu o suprafaţă totală de 185 Kmp. şi o populaţie de 850.000 locuitori pentru alcătuirea planului regional dat unei comisiuni de ingineri şi arhitecţi.

4. *Sumar asupra legei prusiane de urbanizare,* adică asupra zonificărei, planurile de construcţii, alinieri, planuri regionale, exproprieri, comassări, contribuţiuni pentru faţade, etc.

5. *Recenzii* asupra diverselor publicaţiuni primite.

II. *Der Städtebau,* No. 3 pe 1926 cuprinde un interesant articol al D-lui Dr. Ing. *Schmidt* asupra «*importanţei soarelui şi vântului pentru miezul oraşului*»la care nu trebuie să renunţăm ori cari ar fi progresele moderne ale tecnicei sanitare. Studiind direcţiile cele mai favorabile a străzilor pertru expunerea solară a clădirilor, conchide că cele mai favorabile direcţiuni sunt acele ce fac unghiu de 22^0 — 45^0 cu meridianul locului, fiind-că clădirile au asigurat soarele pe ambele faţade (stradă şi curte) şi sunt apărate de arşiţa de la amiază. In ce priveşte vântul trebue analizat nu numai direcţia stradelor şi lărgimea lor, ci şi modul de repartizare în oraş a diverselor sisteme de construcţiuni (închise, deşchise, vile) în raport cu curenţii locali.

In No. 4 acelaş an, găsim un articol asupra *planului de amenazare a cartierului universitar din Olso (Norvegia)* de Sverre Pedersen. Vechea universitate din Olso rămânând ne încăpătoare, iar teren disponibil înprejur ne mai existând, s'a hotărât a se desvolta un nou cartier universitar la restul oraşului Olso cu 13 institute universitare şi cu care a fost însărcinat autorul articolului menţionat. Se intenţionează ca acel cartier să formeze un fel de insulă liniştită care să nu fie traversată de artere de circulaţie şi separată de gara de mărfuri vecine cu un scut de clădiri, cari să oprească zgomotul şi vederile defavorabile.

Oraşul va fi legat cu o arteră largă cu centrul universitar, acea arteră formând axul de dezvoltare, care se termină într'un frumos paysaj de fiord.

Totul se dezvoltă în linii largi şi drepte variate cu câte-va hemicicle sau elipse. Cartierele imediat vecine se dezvoltă în blocuri dreptunghiulare sau trapezoidale.

C. I. Sf.

* * *

www.dacoromanica.ro

1. In *Buletinul Asociaţiei Generale a Inginerilor din România»* No. 3 — 4 pe anul 1926, D-l Inginer Şef *Andriescu-Cale,* publică sub titlul «*Pavajele oraşelor noastre*» unul din cele mai interesante articole apărute până acum la noi asupra acestui subiect, cu atât mai interesant cu cât D-sa, rezumând toate cerinţele moderne pentru pavajele orăşeneşti, dă la iveală date asupra analizelor pietrelor de pavaje mai importante din România Mare.

In concluziuni, autorul, cu drept cuvânt zice:

« *Uniunea oraşelor* trebuie să provoace orga-
« nizarea oraşelor pe regiuni cari să fie alimentate
« cu materiale de construcţiuni din carierele şi
« fabricele ce se pot deschide şi întiinţa în acea
« regiune după puterea de consumaţie a acestor
« oraşe .....»

Cunoaşterea acestui articol îl recomand oricărui consilier comunal sau tecnician, care se ocupă cu pavagiile orăşeneşti.

2. *Revista Stiinţifică «ADAMACHI»* în numărul pe Mai 1926, publică o notă semnată de D-l *A. Borza,* Profesor la Universitatea din Cluj-relativă la «*Protecţiunea naturii în România*». D-sa arată cum graţie intervenţilor Consiliului, Facultăţei de Stiinţe de la Cluj s'a reuşit a si asigura păstrarea a câtor-va păduri — parcuri naturale, în diverse puncte ale Transilvaniei şi celelalte provincii ale ţărei precum: 300 h. a. pe Pietrosul (Maramureş); 600 h. a. pe Retezatul; 300 h. a. pe Valea Bălii (Făgăraş); în Munţii Parângului (suprafeţe mai mici); pe Piatra Craiului-mică; locul de la Băile Episcopeşti (de lângă Oradia Mare); dealul Cepârsae (lângă Cluj; Pietrele Roşii din Tulgheş, ş. a.

In vechiul regat intervenţii sunt în curs pentru pădurea Letea (Dobrogea) din partea Societăţei Naturaliştilor, ş. a. Se proectează o lege pentru asemenea asigurări de către Ministerul de Domenii, care va stabili o *Comisiune a monumentelor naturii.*

De ce această recenzie în Monitorul Uniunei?

Incă din 1919, când s'au început exproprierele agrare, autorul acestei recenzii a intervenit la Ministerul de resort pentru ca să se rezerve în jurul oraşelor şi în deosebi în jurul Capitalei, terenuri mari, zone libere de plantaţiuni, rezerve pentru viitor. Intervenţia n'a avut nici un rezultat. Dorim ca Societatea Naturaliştilor să intervină ca să se introducă în legea menţionată şi chestiunea plantaţiilor din preajma oraşelor, chestiune la care nimeni nu se gândeşte serios acum, dar care, mai ales în vechiul regat, va forma foarte curând o problemă socială. Se distrug şi pădurile particulare din jurul capitalei (pădurea Otopeni, ş. a.); se distrug mereu pomii din vastele grădini de odinioară din interiorul Bucureştiului; iar calviţia urbană care se tot întinde, va da la iveală în toate anotimpurile anului, hârbul uricios şi insalubru pe care oamenii, ca nişte carii, îl găunoşesc, acoperind rănile pe ici pe colo cu plasturi de flori ofilite şi prea efemere, ocupaţie prea fără rădăcini în viitor, a Cassei Grădinilor Capitalei Ne trebuie arbori viguroşi, cu multă umbră şi umezeală, şi în oraşe, sau în jurul lor! Dee Dumnezeu să nu rămânem în România Mare într'un viitor apropiat numai cu mica colecţie de parcuri naturale pe crestele munţilor, salvate de naturalişti!

C. I. Sf.

www.dacoromanica.ro

INFORMAȚIUNI

1. *La congresul internațional din Vieua* din toamna acestui an, deja anunțat în acest monitor, se va discuta în deosebi chestiuni asupra locuințelor și a planurilor de sistematizare.

D-l Raymond Unwin, tresorierul onorar al uniunei Internaționale a invitat în mod special pe *D-l Profesor Ing. Sfințescu*, secretarul uniunei noastre, spre a lua parte la acel congres.

2. Tot pentru *congresul din Viena* D-l profesor Ing. Sfințescu, a primit următorul interogator, privitor la *chestiuna locuințelor în România în faza ăctuală*. Reproducem acel chestionar spre a arăta cititorilor noștri, ce importanță se dă chestiunei în țările occidentale.

a) In ce proporție și prin ce mijloace dă guvernul sau municipalitățile, ajutor la clădirea locuințelor, în următoarele aspecte:

direct prin guvern;

prin municipalități;

prin cooperative sau alte societăți;

prin intreprinderi particulare;

b) Câte case s'au construit dela 1918 încoace?

Care este scăderea aproximativă a lor la data actuală?

Câte case se construesc acum pe an?

c) Cari sunt părerile D-v. în ce privește posibilitățile intreprinderilor particulare ca să producă suficiente locuințe în câți-va ani viitori?

Găsiți necesar sau de dorit ca guvernul să ajute clădirea caselor prin municipalități și societăți de utilitate publică, și dacă afirmativ, atunci pentru cât timp?

d) Vă rugăm a ne da următoarele date, cari dacă nu puteți tocmai în această formă, dați-ne niște calcule aproximative:

— Ultimul index al costului vieței luând cel din 1914 ca 100.

— Idem pentru indexul rentelor.

— Idem ca venituri la clasele muncitoare.

— Idem pentru costul clădirilor,

Secretariatul General al Uniunei Orașelor roagă stăruitor toate Administrațiunile Orașelor membre în Uniune să bine-voiască a dispune plata cotizațiunilor și abonamentelor pe anul 1926.

www.dacoromanica.ro